

Sygn. akt IV CSK 623/18

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku P. S.
przy uczestnictwie I. S.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 5 lipca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w T.
z dnia 10 kwietnia 2018 r., sygn. akt VIII Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 października 2017 r. Sąd Rejonowy w B. dokonał podziału majątku wspólnego byłych małżonków wnioskodawcy P. S. i uczestniczki I. S. . Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2018 r. Sąd Okręgowy w T. uwzględnił częściowo apelacje wnioskodawcy i uczestniczki w zakresie nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny i w efekcie skorygował zasądzone przez Sąd pierwszej instancji spłaty.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez uczestniczkę. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że zachodzi oczywista zasadność skargi, Sąd Okręgowy naruszył bowiem cały szereg przepisów, w tym art. 378 § 1 w zw. z art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez zaniechanie odniesienia się do zawartych w apelacji uczestniczki zarzutów, art. 684 w zw. z art. 567 § 3 k.p.c. poprzez zaniechanie ustalenia składu majątku wspólnego uczestników postępowania, art. 31 § 1 i 2 pkt 1 i 2 k.r.o. przez niewłaściwe uznanie, że wszelkie środki pieniężne wpłacane na rachunek bankowy należący do jednego z małżonków stanowią składnik majątku osobistego tego małżonka, art. 32 § 2 pkt 2 k.r.o. w brzmieniu obowiązującym do dnia 20 stycznia 2005 roku przez jego błędną wykładnię, że odsetki i premia gwarancyjna naliczone, w okresie wspólności majątkowej małżeńskiej, od wkładu zgromadzonego na książeczce mieszkaniowej jednego z małżonków są środkami majątku osobistego tego małżonka, art. 45 § 1 k.r.o. przez jego błędną wykładnię, że wzrost wartości wkładu majątkowego posiadanego przez jednego z małżonków, wywołany zmianą lokali sfinansowaną ze środków majątku wspólnego, winien być rozliczony jako nakład z majątku osobistego tego małżonka na majątek wspólny, art. 65 § 1 w zw. z art. 60 k.c. przez uznanie, że wola osoby dokonującej czynności prawnej nie może być potwierdzona na piśmie po wielu latach od daty jej dokonania, art. 1036 k.c. w zw. z art. 46 k.r.o. przez uznanie, że rozporządzenie przez jednego z małżonków środkami i pojazdami mechanicznymi będącymi składnikami majątku wspólnego, bez zgody i wiedzy drugiego z nich, jest skuteczne wobec współmałżonka i wywołuje skutki w postaci wyłączenia wartości tych składników spod rozliczeń dokonywanych

w ramach podziału majątku wspólnego tych małżonków, art. 415 w zw. z art. 6 k.c. przez uznanie, że małżonek dochodzący od współmałżonka odszkodowania z tytułu bezprawnego zużycia składników majątku wspólnego obowiązany jest udowodnić faktyczne przeznaczenie środków zużytych ze szkodą dla niego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym - a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, nie publ. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ.).

Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wynika,

że skarżąca oczekuje w istocie od Sądu Najwyższego oceny podstaw skargi w ramach instytucji „przedsądu”, co jest niedopuszczalne. Uzasadnienie zaskarżonego rozstrzygnięcia nie potwierdza tezy o rażącej wadliwości jego konstrukcji z perspektywy regulacji art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Nie podzielenie przez Sąd Apelacyjny postawionych w apelacji zarzutów, nie oznacza, że nie zostały one rozpoznane i by nie została zrealizowana zasada apelacji pełnej.

Ponadto, oczywista zasadność skargi, nie może być konstruowana na negowaniu podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia i przeprowadzonej przez Sąd drugiej instancji oceny dowodów (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.). Tymczasem istota zarzutów skargi, z którymi skarżąca wiąże, jej oczywistą zasadność polega w znacznej mierze na kwestionowaniu poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, z których wynika, że nie zostały przez nią w toku postępowania wykazane okoliczności, na które powołuje się w skardze (nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny mające pochodzić z darowizn od rodziców, objęcie składem majątku wspólnego w dacie ustania wspólności majątkowej małżeńskiej określonych składników oraz zużycie przez wnioskodawcę tych składników będących w jego dyspozycji na jej szkodę). Z kolei wnioskodawca wykazał istotne dla rozliczeń między małżonkami okoliczności (przeznaczanie środków uzyskiwanych ze sprzedaży samochodów na potrzeby rodziny czy działalności gospodarczej prowadzonej przez byłych małżonków, uzyskanie darowizny środków finansowych od ojca do majątku osobistego, dysponowanie wkładem na książeczce mieszkaniowej, która została zlikwidowana już 5 miesięcy po zawarciu małżeństwa). W tej samej płaszczyźnie mieszczą się zarzuty skarżącej dotyczące treści oświadczenia złożonego 5 września 2013 r. przez jej rodziców, skoro sprowadzają się do zakwestionowania oceny tego dowodu dokonanej przez Sąd drugiej instancji, co usuwa się spod kontroli kasacyjnej.

Nie ulega wątpliwości, że sąd w sprawie o podział majątku ustala skład i wartość majątku wspólnego (art. 684 i 619 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c.), nie zwalnia to jednak uczestników postępowania działowego od powinności wskazania sądowi tego majątku ewentualnie zadysponowania nim z pominięciem

współmałżonka. Skoro ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego – w świetle wiążącej Sąd Najwyższy podstawy faktycznej rozstrzygnięcia – nie wynikało, by w skład majątku wspólnego wchodziły jeszcze inne składniki, to nie wykazanie składu majątku wspólnego (art. 6 k.c.) nie może być w takich okolicznościach identyfikowane z obowiązkami spoczywającymi na sędzię w postępowaniu działowym. Dochody pochodzące ze składników należących do majątku osobistego każdego z małżonków wchodzi w skład majątku wspólnego (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 1979 r., III CZP 29/79, OSNCP 1979, nr 11, poz. 214 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 1970 r., III CRN 399/70, nie publ. i z dnia 22 lutego 2005 r., V CK 454/04, nie publ.). Nie odniesienie się przez Sąd Okręgowy do tego zagadnienia nie dowodzi jednak oczywistej zasadności skargi, skoro skarżąca nie wykazała by majątek osobisty wnioskodawcy przyniósł pożytki, które nie zostały zużyte przed ustaniem wspólności majątkowej małżeńskiej (8 grudnia 2014 r.) i jako takie powinny podlegać podziałowi. W konsekwencji z motywów zaskarżonego rozstrzygnięcia nie wynika, by Sądowi Okręgowemu można było przypisać rażące naruszenie prawa, w ustalonym przez ten Sąd i wiążącym Sąd Najwyższy stanie faktycznym.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.